

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 30. aprila 2020 - Leto XXX, št. 18

DVEJ GEZERO MASK ZA SLOVENIJO

»PRAVO PORABJE JE GNESDEN ŽE BOLE ZA BRGAUM«
stran 45

Čas cvetenja travniških orhidej
stran 7

»Igrala je, igrala je Korpičova banda ...«
stran 8

Pomagali smo matičnimi rosagi

DVEJ GEZERO MASK ZA SLOVENIJO

Po tistom ka je koronavirus vödvaro, je vodstvo Urada za Slovence v zamejstvi in po sveti na rojake v drügi rosagaj naslovilo pismo s prošnjo za pomauč Sloveniji pri vojüvanji s pandemijo. Kak smo že

ca in cujdala, ka zna, ka je biu po tistom, ka je biu dva kedna oprejeti na žalost pá dozapreti mejni prehod Verica-Čepinci. »Prva trbej poudariti, ka dé pri tom za notranjo odločitev Madžarske, stero mogauče

strinjala tüdi Andrea Kovács, predsednica ZSM, stera si vküper z Državno slovensko samoupravo prizadeva, ka bi se čimprva pa oudpro mejni prehod Verica-Čepinci.

»Na primer gnes smo ponücali eno vöro, ka smo prišli prejk granice. Če bi bila granica pri Verici oprejeta, bi ponücali samo par minut. Pred 30. lejti, gda smo nej meli v Porabji ške niti enoga mejnoga prehoda, smo bili v isti situaciji, kak smo gnesden. Najbolj razočarani smo nad dejstvom, ka v krajini, v steroy živemo Slovenci, slovenska narodnost, zdaj pa nemamo oprejtoga niti enoga mejnoga prehoda prauti matičnimi rosagi. Vüpamo, ka de se tau brž vöminilo,« je pravla Andrea Kovács in cujdala, ka je bilou malo takših, steri bi šli prejk granice tüdi zavolo toga, ka je dosta omejitjev. »Tü so mešani zakoni, lidge živejo na eni in drügi strani granice, majo

Porabci (z leve), predsednik DSS Karči Holec, predsednica ZSM Andrea Kovács, podpredsednik ZSM Jože Hirnök in sekretarka ZSM Gyöngyi Bajzek so etak nesli maske na slovensko stran pri Hodošu

pisali, je Zveza Slovencev na Madžarskem (ZSM) ob pomauči sodelavcov Razvojne agencije Slovenska krajina organizerala šivanje 5500 pralnih zaščitnih mask. 3500 so jih razdelili v Porabji, dveje gezero pa so jih namenili matičnimi rosagi. Preminauči keden so predstavniki (Andrea Kovács, Karel Holec, Jože Hirnök in Biserka Bajzek) obej krovnih organizacij na mejnom prehodu Hodoš-Bajánsenye té maske prejk-dali predstavnikom soboške civilne zaščite. Na dogodek so pouleg ministrice za Slovence v zamejstvi in po sveti Helene Jaklitsch prišli ške generalna konzulka RS v Monoštri Metka Lajnšček, vodja soboške izpostave civilne zaščite Martin Smodiš in direktor policijske uprave Murska Sobota Damir Ivančič.

»Nej je tak fontoško število mask, liki dé za trno lepo gesto, stera kaže na povezanost Slovencev v matičnoj domovini in v Porabji. Trno smo bili veseli in hvaležni, gda ste nam glas dali, ka ste se pozitivno odzvali na naše vabilo, prošnjo urada oziroma Republike Slovenije,« je pravla ministri-

leko razmemo z vidika zaščite njenih državljanov pred epidemijo oziroma koronavirusom, po drügi strani pa mora Slovenija kelko se da, tau pa je

Ministrica za Slovence se je zahvalila za gesto tüdi s slovensko čokolado

tüdi njena naloga in dužnost, podpreti naše rojake pri njihovom prizadevanji, ka v dialogi, steroga majo z madžarskimi oblastmi, odgovorne prepričaju, ka bi razmeli njihovo potrebo po odprtji toga mejnoga prehoda. Vörvlem in tüdi znam, ka je tej, steri dejo prejk granice, nej dosta ali tau je nej tak fontoško. Tü bole dé za povezanost žitka z obej strani slovenskoga narodnega prostora,« je ške cujdala Helena Jaklitsch. S tem se je

stariše ali v Porabji ali v Sloveniji, pa so jim nej mogli titi pomagat. Takšim zdaj probamo pomagati, ka aj si pridobijo ustrezna dovoljenja,« je ške raztolmačila Andrea Kovács. (Kejp na 1. strani: Na meji med dvöma rosagoma. Vüpajmo, ka de se situacija čimprva normalizirala in mo slikali na »porabski« prehodaj.)

Silva Eöry

Kejpi: Nataša Juhnov (Vestnik)

Pod Srebrnim brejgom ...

... na slovenskom kraji je malo ovak, kak je eške eden teden nazaj bilou. Oprvin so večer na teveni nej začnoli s tejm, kelko lidi je na nauvo zbetežalo, kelko ji je v špitali pa vse takše. Začnolo se je s tejm, ka na Krasi tam skrak moundja velki ogen vödvaro. Nika nej lej-poga, depa dun nika ovakšoga. Druga velka informacija je bila, ka so nisterni v najvejšom špitali v Lublani na velke kradnoli pa po tejm odavali prejk interneta. Pa so ranč tisto kradnoli, ka nam trbej v bojni prouti koroni. Že dugo je znano, ka v vsikšoj bojni se takši najdejo, steri velke pejneze vejo prislüžiti.

Tou, ka pa ne pride na tevene, na radione pa v novine, je nika vcejlak drugoga: školniki pa školnikojce delajo kak eške nigdar nej. Zaprav, delajo od zaranka do kmice. Stariške zazavajo na mobilne telefone, na indašnje telefone, se nut zglasijo prejk interneta. V takši brigi za svoje mlajše so gé, kak so nej bili, gda so eške v šoule ojdili. Spitavajo, kak se tisto dela, kak se kaj mora pisati, ka morajo vöspuniti, kak vse vküper najbole ne razmejo, kak do mlajši do kraja leta obodili, zakoj telko dela majo pa vse takše pa vse ovakše. Če kaj dobro pri vsej tejm geste, je tou gé, ka stariške leko vidi-jo, kelko se mlajši za včiti majo. Zvün toga pa se zdaj vküper s svojimi mlajšami leko eške kaj navčijo. Depa stariške do enga ipa tö v službe šli. Sto de po tejm brigo za mlajše emo, ka do tak delali, kak aj bi se delalo?

27. april pa 1. maj kcuj deta. Tou je na slovenskom kraji Srebrnoga brejga od inda najvejši svejtek biu, če se cerkveni ne štejo. Skur cejli teden se nej delalo. Na, vej se tou leto zvekšoga tö nede delalo. Vej se, zakoga volo. Depa nede se delalo tisto, ka se najbole šego melo delati, če je tou sploj delo. Nede velki mitingov, nedo se na velke majuši (majpani) gorpostavljali, na prvi maj plejbande nedo z muziko lidi gor bidile. Ništerni pa pravijo, ka bi nin tou dun leko bilou. Varaš Murska Sobota pa njegve vesnice so najmenje od vsej drugi do toga mau meli betežnikov s tejm novim virusom. Cejlo Prekmurje je takšo pa eške kakša druga krajina ranč tak. Zavlo toga bi v tej krajinaj pa varašaj dun leko mlajši že v šoule ojdili, pa svejtko bi tö leko meli takše, kak morajo biti. Pa eške kakšo krčmo bi tö leko gor odprli. Tak ništerni gučijo, drugi pa pravijo, če je karantena za ene, za vse mora biti.

Tam eške dale od Srebrnoga brejga, v Maribori, se Štajerci že veselijo, gda vse tou tamine. Aja, najprva moram prajti, ka Štajerci za trno žedne lidi valajo. Pa uni tak že naprej glejdajo. Pravijo, ka gda vse tou taodide, tak mo pili, kak bi najveške martinovo bilou, gda se vino krsti. Leko, ka ranč tak bau, depa kak krčmari nazaj prislüžijo, ka telko kvara do zdaj majo? Do bole falo odavali, ka de se bole pilou? Do bole drago odavali, ka več prislüžijo? Gvüšno je pa tou, ka policajge dober slüž majo. Velke štrafe vöpišejo za takše tö, ka so do tejsa mau nigdar nej. Ništerni zatoga volo takši straj majo, ka doma eške mouž pa žena v posteli na dva mejtra raznok spita.

Sto vej, kak bau. Srebrni bejg gvüšno vej, depa od toga nika ne povej.

Miki Roš

Zagovornica posredovala mnenje komisije

Madžarski parlament je 21. aprila na plenarnem zasedanju – kot narodnostni vidik dnevnega reda – razpravljal o spremembi pravnega statusa javnih uslužbencev, zaposlenih v kulturnih institucijah, oziroma o spremembi določenih zakonov na kulturnem področju (Predlog zakona št. T/10098).

V splošni razpravi je mnenje Komisije za narodnosti posredovala kot zaprošena govornica Erika Köleš Kiss, slovenska zagovornica v parlamentu.

V svojem prispevku je izpostavila, da ima v današnjem času v kulturnih institucijah (gospodarska) uspešnost veliko večji

pomen kot nekoč. Zato morajo imeti voditelji teh ustanov menedžerski pristop. Toda drugačen odnos se pričakuje od voditeljev ali sodelavcev narodnostnih muzejev, muzejskih zbirk ali galerij kot od sodelavcev splošnih zavodov za kulturo. Hkrati je uspešnost neke kulturne institucije odvisna predvsem od njenih sodelavcev.

Poudarila je, da je temeljna naloga narodnostnih samouprav zagotavljanje kulturne avtonomije določene narodnosti. Narodnostne samouprave lahko prevzamejo naloge občin in države, povezane s kulturno

oskrbo narodnostnih občanov, imajo pravico do ustanovitve narodnostnih kulturnih institucij, lahko so upravitelji institucij, ki jih je ustanovila občina ali država.

Obstajajo pa taka območja oz. naselja, kjer tradicionalno

lojalnost zaposlenih do določene narodnosti na čim višjem nivoju.

Komisija za narodnosti podpira spremembo zakona, čeprav je naštel razloge za in proti. (V kolikor se sprejme zakon, bodo zaposleni na kulturnem področju izgubili status javnih uslužbencev in bodo zaposleni na podlagi Delovnega zakonika oz. zakona o delovnih razmerjih. op. urednice.) Komisija meni, da je zaposlovanje na podlagi pogodbe o delovnem razmerju fleksibilnejše, kot so statični plačni razredi javnih uslužbencev (v javnem sektorju), saj povišanje plač ali razlike v plačah v večji meri temeljijo na kvaliteti

Slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss med nastopom v parlamentu

opravljenega dela in kvalitetah posameznika. Tako delovno razmerje se v večji meri prilagaja zahtevam in spremembam na trgu dela. Komisija je na usklajevanjih o spremembah narodnostnega zakona večkrat povedala, da za delavce, zaposlene v narodnostnih institucijah, smatra za primernejše pogodbe na podlagi zakona o delu. Tabela plačnih razredov v javnem sektorju se od leta 2008 ni spremenila, ne dopušča možnosti za povišanje plač, zato ne spodbuja sodelavcev k boljšemu delu.

F. Sütő

(Prevod: M. Sukič)

Gasilci v Sakalovcih servisirajo opremo

Člani Prostovoljnega gasilskega društva v Sakalovcih so pred kratkim v skladu z letnim delovnim načrtom pregledali in servisirali opremo društva. Delali so po navodilih poveljnika društva Norberta Nagya in se držali tudi predpisov in omejitev zaradi epidemije.

LRH

Dobil je slovensko državljanstvo

20. aprila je bil Slovenski generalni konzulat v Monoštru prizorišče manjše slovesnosti. Generalna konzulka Metka Lajnšček je Akosu Dončecu z Verice izročila dokumente o pridobitvi slovenskega državljanstva.

Priznanje za delo dolnjeseeniškim gasilcem

Poveljnik dolnjeseeniškega Prosto-voljnega gasilskega društva Imre Makoš, ki je obenem ustanovni član in poveljnik Reševalne ekipe Tromejnik v monoštrskem okraju, je ob dnevu civilne zaščite prejel priznanje (spominsko plaketo generalnega direktorja) za pomoč pri delu uprave za zaščito in reševanje. Priznanje je prejel od generalnega direktorja direktorata za zaščito in reševanje pri Ministrstvu za notranje zadeve Zoltána Góre. Proslava je bila 2. marca. Prostovoljno gasilsko društvo Dolnji Senik je imelo 7. marca občni zbor, v okviru katerega je poveljnik poročal o opravljenih nalogah v letu 2019. Med najbolj pomembne

naloge v letu 2020 je uvrstil usposabljanje članov. Gasilski podpolkovnik Balázs Kovács, poveljnik gasilskega poveljstva v Körmendu, je trem članom dolnjeseeniškega društva – Gáborju Barabásu, Dánielu Csányiju in Zsoltu Josztu – podelil diplome za njihovo prostovoljno delo.

LRH

PREKMURJE

Marko banda

Marko bando, stera največ prekmursko ljudsko muziko špila, poznate tudi v Porabji. V etom leti ta skupina slavi 30 lejt svojoga delovanja. Svoj jubilejni koncert naj bi meli mejseca julijuša, na 50. mednarodnom folklornom festivali, ali što vej, če de zavolo koronavirusa tau spoj mogauče. Že zdaj pa zavolo omejitvev pri druženi velke nevole majo, vej pa ne morejo normalno probati, spoj ške zatau, ka so trge člani Marko bande iz bõltinske občine, dva pa iz soboške.

So pa bili pojdje iznajdljivi in so si pred dnevi tak võzbrodili, ka napravijo »anti korona« vaje na granici med tema dvema občinama. In tak sta se iz Murske Sobote pripelala Andi Sobočan, steri je pravo, ka po dobrom mejseci dni more prvo praj s svoji cimbal dojspraviti, in violinist Miha Kavaš, z bõltinske strani pa so se na poštijo med Bakovci in Dokležovjom pripelali: klarinetista Boštjan Rous in Željko Ritlop pa Slavek Petek s svojim kontrabasom. Brodim, ka so tiste, steri so se v tistom cajti po toj poštiji vozili na veliko gledali, ka se godi. Ovak pa smo si leko na youtube vsi poglednoli, ka so pojdje nej pozabali špilati lejnih prekmurskih naut.

Ka se tiče koronavirusa, morem ške napisati, ka je pomauč od matičnoga rosaga dobila tudi madžarska narodnost v Sloveniji. Pred dnevi sta poslanec narodne skupnosti Ferenc Horváth in Gyula Földes, vogrski generalni konzul v Lendavi, soboškomu špitali prejk dala zaščitno opremo. Na tovarnjaki je bilou sedem vekših palet zaščitne opreme, vse od kirurških mask do sredstev za dezinfekcijo. Za pomauč so se v špitali trno lepau zahvalili in opremo že flajsno nũcajo.

Silva Eöry

Na začetki lanjskoga novembra je občni zbor Državne slovenske samouprave za nauvoga predsednika krovne organizacije odebro *Karčina Holec*, šteroga v Porabji ne poznamo samo kak fotografa pa novinara, liki kak spoj aktivnoga kulturnoga delavca tõ. Nej davnik smo se ž njim pogučavali v Varaši, gde nam je pripovejdo o svoji županski lejtaj, o fotografiranji, o prauškaj od »maloga« do »veukoga« Triglava pa eške od dosta vse kaj.

Karči se je začno spominati ino tapravo, ka je mladina v Andovci že pred spremembo sistema (rendszerváltás) vküp ojdla, brezi društva ali narodnostne samouprave. Šli so na izlete, postavljali majpane ali strejrali na veuko soboto. »Tak sem vpamet vzejo, ka me mladi poslušajo. Če sem nikšo idejo emo, so včasik za tau bili. Oni so mi prajli, aj se zglašim za župana,« je nazajpono sogovornik, šteri je že tistoga ipa za mladino en prostor ino edno televizijo pa videoaparát za duge zimse večere spravo.

Enmejsecpredvolitvami (választások) leta 1994 se je zglaso za župana, ino če rejsan je te samo 24 lejt emo, ga je lüstvo odebralo. »Tri mandate, 12 lejt, sem delo. Dobro je bilau, istina, ka smo nej meli telko penez kak zdaj, nej je bilau pomauči od Evropske unije. Depa dobra družba je bila v vesi,« se je spomino nekdešnji prvi človek Andovec. Tistoga ipa so dosta veselic držali s spoj malo penez, de so pa sami gorobnovili veške križe ino zvonik tõ. »Destjé smo oblili, farbali, zabijavali, vse smo sami napravljli. Ves je rejsan vküpdržala.« Leta 2000 so nej daleč od zvonika postavili edno tablo, na štero so gorspisali imena vsej Andovčarov (gratala je erična kak »spomenik živim«).

Gda so veške dneve držali, so nej samo s sausedni Števanovec pa Verice prejkprišli, liki z Varaša tõ. »Laci Korpič je odo k nam igrat. Ž njim smo začnili pa je võdržo z nami,« je nazajpogledno Karči Holec ino cujda, ka je eričen porabski fudaš igro te

tõ, gda so leta 1994 - v graubom mrazi - v Andovci prvo porabsko borovo gostüvanje po politični spremembaj držali.

Nauvi občni zbor Državne slovenske samouprave - na srejni nauvi predsednik

»Začnili smo grajnco operati, če rejsan smo mogli sami plačati carinika pa sodaka,« se je spomino tedešnji župan ino eške pripozno: »Istina, mi smo že te vküper odli, gda se

»Kelko vaga sildje?« - andovski Slovenci so v Sombotelu nutpokazali mlatenje z mašinom

je meja eštje nej opérala, meli smo svoje pejske pauti.« Z ekipami s slovenske strani so se dostakrat vküprejriili v brsanji tõ. Po 12 lejtaj županstva je Karči Holec prejkda tau funkcijo, austo pa je predsednik slovenske narodnostne samouprave ino se več spravlo s spitavanjom pa fotografiranjom porabskoga lüstva za novine Porabje. »Leko povejm, ka je od Andovec do Gorenjoga Sinika malo takši kuč, gde sem nej odo. Zmejs sem spoj rad rédo portrete, vej je pa mena tak bilau, ka v očaj pa na obrazi ednoga starca sem cejli njegvi žitek vüdo,« je tomačo naš sogovornik.

V svoji interjunaj, na svoji kej-

paj Karči eške itak tisto indašnjo Porabje iške. »Tau pravo Porabje je gnesden že bole za brgaum, najde se bole daleč

od glavne poštije. Vsikdar je menje tauga Porabja,« se je fotograf zmislo svoji mladi lejt z nostalgijov. »Dostakrat pravim, ka bi dja bole pred petdeset lejtami živo. Te je vse bole

mérno bilau, lüstvo si je vzelo čas eden za drugoga, šli so k sauseda.«

Ranč od takši sausedov je Karči v mlašeči lejtaj vnaugo pripovejsti čüu, depa v vözrašeni lejtaj ma je andovsko lüstvo tõ dosta pripovejdao. Deset takši štorij je leta 2003 võda v knjigaj »Andovske pripovejsti«. Kak pravi, »vsakša ves so nindrik Andovci, v vsakšoj vesi majo pripovejsti ino posebne lüdi. Dja med andovskim lüstvom živém, vej, ka leko napišem. Nikdar se je niške nej užalo, če rejsan so pripovejsti smejsne pa včasi klajfe tõ võspravljajo. Zvekšoga sem vse tak dojspsio, kak se je zgaulo,« je tapravo pisatel, zmejs pa pri-

poznou, ka je nika maloga donk cujda ali vkrajzveu.

Karči Holec je gorprišo, ka lücki lidgé prva najdejo lepote Porabja. »Domanji me večkrat spitavajo o kejpa: gde je tau? Dja pa pravim: vej pa staukrat tam tadéš pa vidiš, samo ne vzeš vpamet. Dosta lepote je kaulak nas, samo moreš kaulak pogledniti.«

Vnaugo kejpoj Karčina si leko poglednemo v Porabski kalendar ranč tak, od šteri je že deset lejt urednik. Kak je tapravo, bi rad biu, če bi zvün Prekmurcov s kem več domanjoga lüstva tõ pisalo v letopis. Na kalendar gleda kak na eden arhiv. »Za pet, deset ali več lejt de eške vekšo vrednost emo, vej do pa v njem vidli, ka vse se je godilo. Drugo pa je tau, ka kalendar decembra võpride, lüstvo vzemi čas má, pa rado šté o življenji drugi lüdi.«

Gda je Karči Holec več nej biu župan, liki predsednik Porabskoga kulturnoga in turističnoga društva Andovci ino domanje slovenske narodnostne samouprave, so nej meli kvatej, gde bi leko vküprišli. »Te mi je na pamet prišlo, ka vrkar na brejgi prazno stogi Pultjin ram. Depa spoj dosta lüdi ga je stejlo küpiti, lastnica v Meriki pa ga je nej stejla odati,« se je spomino prvi človek društva. Sin lastnice pa je dopüsto, ka tam vküpodijo, zatok so vse okauli z rokauv võspucali. »Telko nas je bilau kak mrulé, vse smo vözosekli, red smo napravljli.«

Gda so na dvoriški postavljali »Mali Triglav« (edno tono žmeten kamen z bregá pod najvišim slovenskim vrejom), je ram eške nej njini biu. »Više fundamenta smo gordjali eno plastiko pa na tisto postavili kamen. Zatok, ka če sila bau, aj se leko zdigne cejli kamen pa ga postavimo inam,« je nazajpono Karči ino s smejom dale gučo: »Po blagoslovitvi kamna je sin lastnice pravo, ka je nagučo svojo mater ino tak smo leko ram vküper z Razvojnov agencijov dola küpili.«

Gnesdén má Porabska doma-

DEN ŽE BOLE ZA BRGAUM«

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Malo je deža

čija več funkcij. Stari ram je napravljeni kak živi muzej z in dašnjim pohištvom ino künjov, depa funkcionéra kak »soba pobege« tó. »Če stoj nutradé, ga zaprémo ino vsefelé more tam rejšiti, samo tak leko vöpride«. V nauvom tali pa držijo delavnice ino druge programe. »Meli smo že rojstne dneve, depa zdavanje pa krstitke tó. Fejst iščejo, vej je pa pauleg gaušče, gde nikoga ne mautijo,« je raztomačo naš sogovornik.

Z dvoriška kauli Maloga Triglava se je leta 2014 napautila prva mala skupina na »prauško Porabski Slovincov na Triglav«.

»Najprvim sem se bojo, ka težko vküppridemo. Depa vidim, kak več lejtau dé, tak več lüstva pride,« se je spomino glaven organizator pohoda, šteri pravi, ka gnesneden maksimalno dvajsti lüdi s sebov vzeme. »Na pauti je nevarno, kak fizično tak psihično te zmantra. Na več lüstva ne moreš skrb meti.« Karči Holec je na pamet vzeu, ka eške tisti Madžari, šteri ž njimi dejo, dobijo volau za včenjé slovenskoga gezika. Tau pa je eške bole istina za mlade Porabce. »Tisti, steri je tau paut zopodo, malo ovak začne zmišlavati. Vidim, kak če bi že mladi bole čütili, ka so uni Slovinci. Na pauti dosta vse vidijo pa spitavajo, na priliko tau, zaka vrnau na Triglav démo. Kak liki bi pridobili malo na identiteti.«

Najvekši ciu 300 kilomejterov duge poti »od Maloga Triglava do veukoga Triglava« je ranč tau: pokazati, ka v Porabji eške živejo Slovinci, pravi Karči Holec. Za dugi pohod so Andovčarom oprvim pri Zvezi veteranov vojne za Slovenijo pomagali najti pomočnike. Od tistoga mau je vsikdar sprevajajo gorniki (hegymászók). »Dosta vse se má zgoditi: vrejmen leko slabše grata, leko nekak lagvo stauipi pa ne more dale, fejst moremo paziti. Moreš meti takše cuj, šteri ti pridejo na pomauč,« je biu hvaležen organizator »praušk« ino eške povôdo, ka so z ništernimi gorniki gratali pravi padaške. Najbole s Korošci, šteri so dostakrat eške

ansamble na Slovenske dneve v Andovce tó pripelali.

Takše programe držijo v najmenjšoj porabskoj vesnici od tistoga mau, gda je slovenska narodnostna samouprava ejk-

»Rad mam Porabje« - Porabsko srce v Andovci domau zove v krajino vse Slovence

stra od lokalne občine gratala. Leta 2019 so vrnau na Slovenskom dnevi prejkдали takzvano »Porabsko srce« z napisom »Rad

man Porabje«, ranč tak po ideji Karčina Holec. Pri etom se leko dojdjeméjo vsi turisti, šteri pridejo v krajino, depa na tau nas tó spomina, aj mes-to glavé večkrat brodimos s srcom. »Aj lüstvo čüti, ka má rado tau krajino. Sploj pa tisti, šteri so odišli s Porabja, aj je nika nazaj vlečé, aj večkrat domau pridejo,« je simboliko srcá raztomačo Karči. Že od začetka prihajajo na ta srečanja padaške s »sousedni« Būdinec s Slovenije tó. »Dočas, ka smo meli granico, smo nej mogli eden do drugoga titi, žlata do žlate je nej mogla priti. Gnes, kak so nam sausedna ves Števanovci pa Verica, tak so nam Būdinci tü. S sausedom moreš dober biti, un je prvi, steri ti leko pride na pomauč. Mi gasilce nemamo, oni tam majo, depa v kulturi tü dosta sodelujemo.«

Prilike za srečanje z Būdincari

so »Poti po dolaj pa bregaj« ranč tak, štere vsikšo leto na začetki januara, na trejkralovo kauli Andovec pa Būdinec držijo. Sploj nika nauvoga pa je bilau, gda so se Andovčarge leta 2013 opr-

vim napautili v kmično gauško. Organizatorge so ranč nej znali djenau, ka bi se moglo v tistoj nauči zgoditi. »Malo mo

Voditeljica prilübenoga gastronomskoga programa na madžarskoj televiziji Marcsi Borbás je gorpoiskala Porabje tó

šli pejšti, depa nej vodné, liki v kmici. Tau smo vedli, ka mo posvejte, lampäše meli, že tau je dosta lüdi potegnulo. Te smo še ranč nej mislili, ka se nam med potjauv čalarice, skišnjave pa vragauvge skažejo. Pa nutrapokažemo vse, ka so nam še starci pripovej dali.«

Karči ino sodelavci so na pamet vzeli, ka se je »Vrajža nauč« nej samo starejšim, liki mladim pa mlajšam tó povidla. »Gda že prauti septembra demo,

mlajši že spitavajo, če dejo na Vrajžo nauč. Ne pride lüstvo samo s Porabja, liki od fejst daleč tó. Več kak petstau nas geste.« Organizatorge so toma tó radi, ka se s vsikše porabske vesnice naravnajo. »Sprvoga je bilau, ka smo kaj sprobal, pa je nej tak vöprišlo. Tam moreš improvizérati, tau naši že rej-san znajo,« je biu zadovoljen glaven organizator.

Dosta vse bi leko eške dojspisali o Karčini Holec: ka pripovejda na pravlični večeraj; ka je organizero srečanje nekdešnji Andovčarov; ka je večkrat držo »Planinske dneve« kauli Maloga Triglava; ka je sam tó pravi »plaminec« grato; ka za božič pomaga postavlati žive betleHEME; ka že 15 lejt sodeluje s Slovincami v Somboteli, kama je pripelo svoje padaše z mašinom mlatit tó.

Donk samo edno vöpostavimo: Karči Holec je od lanjskoga novembra predsednik Državne slovenske samouprave. V etoj funkciji je že proso, aj od štiri-lejtnoga Razvojnoga programa Slovenskoga Porabja tisti prausni lidgé tó hasek majo, šteri so do tega mau največkrat brezi pomoči ostali. Kak pravi, je tau sploj veuka prilika, vej se pa leko Porabci sami odlaučijo, kama pomauč dajo.

Depa zatok cujdeje: »Leko se zozida, obnovi vse, depa se s tejm ne more nazajspraviti, če se en gezik pozabi. Te si samo Porabec, nej pa Porabski Slovenec. Ranč zavolo toga se trbej v držinaj fejst trüditü za tau, aj mladi gučijo slovenski. Ranč tak, gda dejo v osnovno šaulo. Depa tau ne moreš siliti - če bole siliš, bole ščeš, leko ka ranč kontra delaš. Tau trbej vönajti, kak rej-san na raji dosegniti, aj mladi čütijo, aj düšo majo za tau. Tau je največšo delo, za tau se je trbej največ trüditü. Pa nej samo škonikom pa šaulam, liki nam vsejm, šteri tü v Porabji živemo.«

(Kejp na 1. strani: Porabski Slovinci pri Aljažovom törmü na Triglavi - Karči Holec je že dostakrat gorsplezdo)

Tau pravijo, ka majski dež je zlata vrejden, depa nam v Železni županiji bi ga že zdaj aprila fejst trbelo. Zato ka se je vrejmen naglo gorvzelo, od enoga do drugoga dneva več kak dvajsti stopinj razlike mejrimo v temperaturaj. S tejm se je pa delo tó začnulo vanej na njivaj pa doma v ogradcaj. Kak se je prvi človek na njivi pokazo z motikov v rokej pa krumče začno saditi, tak nagnauk je nauro napravo lüstvo. Prvin so vsigdar kauli 1. maja sadili, zdaj če eden začne 1. aprila saditi krumče, drugi do že 2. aprila tü sadili. Vseeno, kakšo je vrejmen, tau je važno, aj krumče v zemlej baudejo, zato ka ji je saused že tri dni nazaj taposado.

Letos je zaman bila ta velka sila, zato ka je süja zemla, noči so pa fejst mrzle. Še zdaj se večkrat do minus štiri, pet stopinj razladi luft, zavolo taga je vse, ka je že cvelo, tapozeblo. Ranč tak velke nevole baudejo, če nede deža, kak na njivi tak v ogradci nika ne zraste. Zemlé že fejst čakajo dež, nej zaman, vej pa letos je v Železni županiji povprečno samo 50 milimetrov padavin spadnilo. Tau je trikrat menje, kak bi tašoga reda moglo biti, depa več taši njiv je, gde je od marca naprej samo 1 milimeter deža bilau. Velka nevolja je, ka globko v zemlej tó nega vlage, zato ka pozimi sploj nej bilau snega.

Leko povejmo, ka leto se slabo začinja, če tak ostane pa še vcuj pride edno vraučo süjo leto (poletje), te dosta vse nede trbelo z njiv domau voziti.

-dm-

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Vlada sprostila nekaj ukrepov

Slovenska vlada je odlok o začasnih prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom sprejela 15. marca. Poleg trgovin z živili so bili tako lahko odprti le lekarne, prodajalne z medicinskimi in ortopedskimi pripomočki, kmetijske prodajalne, bencinski servisi, banke, pošte in trafike. Od 21. marca je dovoljeno tudi odprtje trgovin s hrano za živali, od 3. aprila pa so lahko odprte tudi vrtnarije, drevesnice in cvetličarne. Prav tako so dovoljena gradbena dela, pri katerih je zagotovljeno, da ni stika z ljudmi. Zdaj je vlada te ukrepe še dodatno sprostila. Po novem so spet odprta tudi vrata trgovin z gradbeno-inštalaterskim materialom, tehničnim blagom in pohištvo. Prav tako so vnovič začeli delovati vulkanizerji, avtoličarji, avtokleparji in druge servisne delavnice, v katerih se opravljajo storitve popravil in vzdrževanja motornih vozil in koles. Znova so se odprle tudi kemične čistilnice in servisne delavnice, v katerih se opravljajo storitve popravil in vzdrževanja tehničnega blaga. Prav tako so vnovič dovoljene storitve, ki se opravljajo na prostem, denimo vrtnarske storitve ali krovski in fasaderska dela. Mogoč je tudi osebni prevzem blaga ali hrane na prevzemnih mestih, kjer je zagotovljen minimalni stik s potrošniki. Prejšnji teden je znova steklo tudi opravljanje tehničnih pregledov in drugih postopkov v povezavi z registracijo motornih vozil.

Razrahljali so se tudi nekateri ukrepi pri izvajanju športnih aktivnosti. Tako lahko posamezniki ob upoštevanju ohranjanja varne razdalje do drugih ljudi v svoji občini izvajajo individualno športnorekreativno dejavnost, na primer tek, kolesarjenje, golf, jogo, ali takšno športnorekreativno dejavnost, pri kateri ni mogoč stik z drugimi posamezniki. Sem štejejo na primer tenis, badminton ali balinanje. Še vedno pa niso dovoljeni kolektivni športi.

Jožica Herman – ravnateljica DOŠ Prosenjakovci

»Mi deca smo se sploj vö nej vidli, takši sneg je biu«

Jožica Herman, dugoletno ravnateljica DOŠ Prosenjakovci, sam gorpoiskala v cajti, gda ške nej bilou koronavirusa, bar v Evropi nej. Pouleg toga so bile te glij zimske počitnice, tak ka je biu na šauli, gé sva

Jožica Herman je že dolgo lejt ravnateljica DOŠ Prosenjakovci

se v njeni pisarni pogučavale, blajženi mér. »Zdaj še vküper z škoniki dva dni delamo, te si pa tüdi mi malo spočine-mo. Pet dni mo doma ali tau ne pomeni, ka mo čista na šaulo pozabila. Mo si pa vze-la malo cajta za sebe, tak ka mo štrikala pa kvačkala tö, vej pa me tau pomirja in tak si vöpočiném tüdi svoje živ-ce,« je pravla Jožica, stera žive pet kilometrov vkraj od Prosenjakovec, v sausedni vesnici Selo. Njena rojstna vesnica, Ivanjševci, pa je tüdi približno telko vkraj, samo ka v drugo smer od Prosenjakovec.

»Trno lejpe spomine mam na svojo mladost. En tau sam jo preživela pri stari materi v Domanjševcaj, vej pa sta oča pa mati neka cajta delala v Avstriji. Po tistom, ka sta prišla domou, sam pa doma bila. Meli smo eno malo paverstvo. Tüdi müvi s sestrov sva pomagali na njih-vaj delati, pa senau sprav-lati, leko pa ške vöovadim, ka sam najrajši delala. Trno rada sam gnoj na-ka-pala v štali,« s smejom na lampaj pove sogovornica in cujda, ka je vsakšo soboto dvaur mogla pomesti, pa küjno in ižo spucati: »Te so

bili ške leseni podi, stere si mogo dobro zribati s kefov, ka je te čisto bilou. Spaum-nin se ške, ka tak dobro gesti, kak ga mamognesden, te nej bilou. Mesau smo geli samo ob nedelaj.« V držini so bili

tak Slovenci kak Vaugri, zatau je že od mladih nauč gučala oba gezika: »Furt je tak bilou, kak je šteri prišo in je začno gučati, tak smo te vsi gučali v tistom geziki naprej. V Ivanjševcaj je več Slovencov živelo, smo pa vsi mlajši več ali menje odili v Domanjšev-ce, gé je več Vougrov bilou, v šaulo. In tan smo se tüdi oba gezika navčili.« Do šau-le je trbelo prejk enoga brega priti: »Glij nej dolgo toga na-zaj smo se spominali, kak je inda sveta velki sneg znau biti, tak ka je mogo moj oča ali pa kakši drugi moški pred nami titi, ka nam je ca-paš v snegi napravo. Mi deca smo se sploj vö nej vidli, tak-ši sneg je biu.«

Jožica Herman je že od malih nauč stela biti leranca, zatau jo je po zgotovljeni osnovni šauli paut odpelala v Mursko Soboto na pedagoško gimnazijo, po tistom pa ške na pedagoško akademijo v Maribor: »Leta 2002, gda sam že bila tü na šauli, sam ške drugo stopnjo študija zgotovila, tak ka sam zdaj profesorica raz-rednoga pouka. Istina je gé, ka se je bilou malo bole žmet-no včiti kak te, gda sam ške mlada bila. Tüdi zatau naši

deci v šauli furt pravim, ka naj se zdaj včijo, vej pa zdaj trikrat preštejo pa znajo, ge sam pa mogla petkrat ali včasih še večkrat prešteti, ka mi je te kaj v glavej ostalo.« Na DOŠ Prosenjakovci majo v etom šolskom leti 86 mlajšov, od toga jih deset odi na podružnični šauli na Hodoš in v Domanjševce. V zadnjem cajti je tak gé, ka je furt več takših,

Tak so se v Prosenjakovcaj vküper z ravnateljico špílali na prvi šolski den

steri pridejo k njim z Vogrsko-ga: »Z letošnjim šolskin letom je takših 38. Pridejo iz Magyarszombatfe, Óriszentpéte-ra, tüdi iz Andovec, se pravi velki je té hatar. Deco starši vozijo sami vsakši den, tak ka eni napravijo več kak 80 kilometrov na den. Zrankoma stariške mlajše pripelajo, zadvečarka pa pridejo po njih.« Ka je tisto, ka je té stariše potegnolo, ka mlajše k njim vozijo, jo pitan. Odgovor je: »Oni pravijo, ka geziki, vej pa se vcujnavčijo slovenš-čino, pouleg toga pa ške dva drugiva gezika, nemščino, stero se že v prvom razredi začnejo včiti, pouleg toga pa ške angleški gezik. Z zna-njom štirih gezikov te leko zapistijo šaulo. Pouleg toga se jim vidi, kak mi mlajše včimo, malo inači, kak smo jih inda sveta, pa tüdi ka mam športne, kulturne, naravoslovne in druge dne-ve.« Na prosenjakovski šauli majo šaularge tüdi priliko, ka vegetarijansko gesti dobijo, pouleg toga pa je na šauli nej

tak dosta dece v razredi in se škoniki in lerance leko bole posvetijo vsakšemi poseba. Dvojezični pouk, steri ma v Sloveniji že več kak 50-letno tradicijo, se furt spreminja: »Zdaj tak gé, gda pridejo na vpis, se stariške že odlaučijo, v sterom geziki, slovenskom ali vogrskom, de se dete opis-menjevalo. Mi jim damo ta-keši tanač, ka naj vöodabe-

rejo tisti gezik, v šterom dete senja, s šterim zrankoma gor-stane in prvo spregučti. Tis-to dete, pri sterom se doma večino pogučavlejo sloven-ski, ma v prvom razredi šest vör slovenščine, pa tri vöre madžarščine. Mi jih te ob igri navčimo, kak pravimo, gezik okolja,« ške raztolmači Jožica Herman, stera vküper z držino že neka let žive v Seli, na enom lejpom bregi. Njeno-ga moža Jožeta eni v Porabji dobro poznate, vej pa je kak snemalec, zaposleni na RTV Slovenija, večkrat biu tam. »Müva sva se spoznala v bri-gadi, na akciji Goričko, leta 1978. En čas smo v bloki v Murski Soboti, gé sta sin in čerka tüdi v šaulo odila, ži-veli, po tistom pa smo si na Goričkom zazidali ram. Tü ma mauž tüdi svoje antene, vej pa je strasten radioama-ter,« ške raztolmači Jožica, ste-ra vüpa, ka de se za dve leti in pou pridružila mauži, steri je že par lejt v penziji.

*Silva Eöry
Kejpi: Silva Eöry in osebni
arhiv Jožice Herman*

Čas cvetenja travniških orhidej

Nešteto krat sem prevozila cesto med Mursko Soboto in Monoštrom, včasih skozi Martinje, včasih pa malo daljšo smer, skozi Čepince. Pot je vse kakor najlepša spomladi, ko se okoliški gozdovi in travniki odevajo v prelepe barve. Malo upočasnim vožnjo in opazujem naravo. Tudi ustavim se, prisluhnem ptičjemu petju in uživam v vonjih spomladanskih rožic. April in maj sta moja najljubša meseca. Takrat se razcvetijo travniki na Goričkem in v Porabju. Že nekaj let (razen, na žalost, letos) se podajam na dolge sprehode po čepinskih, veriških in števanovskih travnikih, kjer opazujem in fotografiram zame najlepše spomladanske cvetlice, travniške orhideje. Na zmerno suhih travnikih, ki so vsaj dvakrat letno pokošeni in gnojeno z gnojnico

odmrejo. Velikokrat opazujem gnojene travnike po Prekmurju; niti ene rožice ni med bujno travo!

Kukavice so najštevilnejše predstavnice družine kukavičevk in že dolgo uvrščene

dolgovati listi oblikujejo listno rozeto, nekaj listov pa objema pokončno steblo. Navrhu stebela se razvije valjasto socvet-

je, ki ga tvorijo cvetovi prejšnjih let. Zgornji cvetni listi se držijo skupaj - tvorijo čelado. Notranje cvetne liste čela-

se pri večini vrst obarva vijolično. Kukavice spadajo med trajnice, saj imajo v zemlji drobne čebulice, ki lahko ob zadovoljivih vremenskih pogojih živijo dolgo. Sicer pa se po cvetenju - če preveč skrbni gospodarji ne pokosijo že cvetočih rastlin, kot to vidim v Čepincih - razvijejo zelo drobna semena, ki jih lahko veter zanese prav daleč. In če padejo na ugodna tla, nastane novo rastišče.

Travniške orhideje - kukavice - je najbolje opazovati v njihovem naravnem okolju, zato jih občudujemo le tam, kjer rastejo, ker jih, ob tako spremenljivih vremenskih razmerah, čez nekaj let najverjetneje ne bo več. Lahko pa ta leta podaljšamo, s tem da jih ne trgamo ali izkopavamo, ker vrt ni primerno rastišče zanje.

ali umetnimi gnojili, najdemo aprila in maja najbolj razširjene travniške orhideje, kukavice (*Orchis morio*). Zaradi podnebnih sprememb, vedno manj padavin na tem območju, spremenljivega vremena in zaraščanja travnikov jih je vsako leto manj, kmalu jih bom morala zelo vneto iskati. Stara posušena trava namreč onemogoča razvoj rastlin, zato na neobdelanih travnikih ne morejo rasti. Zmotno je tudi mnenje, da gnojenje kemično vpliva na kukavice. Le-to dejansko povzroči, da trave veliko hitreje rastejo kot kukavice in jih v nekem smislu zadušijo, da le-te kar hitro

na rdeči seznam ogroženih rastlin (prepovedano jih je trgati). Predvsem ob poti med Čepinci in Števanovci so čudovita rastišča te zanimive rožice, ki je miniatura gojenih tropskih orhidej. Doslej sem našla kakšnih 20 različnih vrst kukavic, ki so podobnih oblik, barvna paleta cvetov pa sega od temno vijoličaste do bele, vmes pa so svetlo vijoličasta, temno in svetlo rožnata, škrlatno rdeča, nežno roza in tudi številni odtenki naštetih barv.

Rastlina zraste od 10-30 cm visoko, odvisno od količine vlage na rastišču. Majhni, po-

de krasijo zelene žile. Spodnji cvetni list, medena ustna, je bolj širok kot pa dolg. Bel pas na njegovi sredi je posut s pegami v barvi zgornjega dela cveta. Cvetno steblo je v spodnjem delu zeleno, tik pred začetkom socvetja pa

Dragi bralci, sprehodite se po cvetočih travnikih, lažje bo prenesti ta zmeden, virusni čas ... In pazite nase! (Fotografije sem posnela v letih 2016-2019 v Čepincih, na Verici in v Števanovcih.)

Valerija Perger

... DO MADŽARSKE

Višje plače za poslance

Na začetku aprila so poslanci madžarskega parlamenta prejeli za 11, 4 odstotka višje plače kot pred tem. Že pred izbruhom epidemije se je vedelo, da bodo poslanci dvignili lastne plače. Potem ko so lani zvišali plače večini zaposlenih v javnem sektorju, so se lotili tudi lastnih dohodkov, ki so jih uskladili z bruto povprečnim dohodkom. Bruto osnovni dohodek poslancev je trikratni bruto povprečni dohodek v državi, torej 1 103 400 forintov, kar je približno 733 tisoč forintov neto plače. Za članstvo v katerikoli komisiji dobijo poslanci še približno 200 tisoč forintov. Vodje poslanskih klubov zaslužijo mesečno 2 milijona 206 tisoč forintov, njihovi namestniki 1 milijon 870 tisoč forintov. Določeni, predvsem opozicijski, časopisi omenjajo tudi to, da so se poslanci in člani vlade v nekaterih državah zaradi epidemije odpovedali delu svojega dohodka, med temi državami omenjajo Slovenijo, kjer so za 30 odstotkov znižali plače poslancev in ministrov, ter Novo Zelandijo, kjer so se za 6 mesecev odpovedali 20 odstotkom dohodka.

Maše v avtomobilih

Župnik manjše vasi v županiji Fejér ni želel, da bi razpadla verska skupnost, zato si je izmislil maše, ki jih verniki poslušajo iz avtomobilov. O tem je pripovedoval katoliškemu radiu in povedal, da se mu je ideja rodila po vzorcu kinoprojekcij, ki jih je kot otrok gledal iz avtomobila na obali jezera Velencei. Določil je vsa pravila, s katerimi so se strinjali tudi člani župnijskega sveta, zato so prvo tako mašo imeli na velikonočno nedeljo.

Verniki se lahko z avtomobili pripeljejo pred cerkev pet minut pred začetkom maše, parkirajo nasproti vhodnih vrat, kamor je postavljen tudi priložnostni oltar. Verniki mašo poslušajo in sodelujejo iz avtomobilov, na katerih lahko okna odprejo le na eni strani. Pri povzdigovanju ali posvetitvi kruha in vina ne uporabljajo ročnih zvončkov, temveč hupajo v avtomobilih. Na koncu maše župnik blagoslovi avtomobile in vernike v njih. Župnik v majhnem kraju si lahko privoščijo »drive-maše«, saj ima približno 50 vernikov.

Gnauk je bilau ... (4)

»Igrala je, igrala je Korpičova banda ...«

... so spejvali pa igrali Korpičovi, baug vej, kelkokrat, še pred desetimi lejti na našo pa na svojo veselje. Žau od leta 2002

Laci Korpič kak mladi fudaš doma v Sakalauvca

smo več nej meli priliko tau pesem čüti od nijj, pa drüge pesmi tö nej. Pesmi, stere je Korpičova banda špilala, so svoj ritem mele, tak je niške nej spejvo

še gnesden dostakrat vrtijo kak na našom radioni tak v Sloveniji. Istina, leta 2011 so še meli en retro večer, gde so še gnauk,

slejdjno paut nam tazospejvali pa zaigrali en del svojoga repertoara.

»Ka misliš, vredno se je s tejm telko trüditi, najgari so še na

še pitati, ka one povejo k tau-ma.«

Te smo že znali, ka baude retro večer, zato ka njegve ženske so vsigdar z veseljem spejvale nej samo za našo, ranč tak za svojo veseldje tö.

Korpičova banda je tak nagnauk popularna gratala, dosta nastopov so meli nej samo v Porabji pa na Vogrskom, ranč tak v Sloveniji pa v drügi rosagi tö. Od tej nastopov Laci dosta kejpov pa fotoalbumov ma, gde je vse točno dolanapisano, gde je bilau, ka je bilau pa gda je bilau. Odlji so dosta po narodnostni dnevaj, sledkar na Porabske dneve, v Cankarjevem domi v Ljubljani so tö bili pa še na dosta, dosta različni kulturni programaj. Edno trbej priznati, brezi Lacija bi nej bilau Korpičove bande, pa nej samo za volo imena, ovak tö nej. On je vodo, on je naute dolanapiso,

on je biu mentor, leko bi pravli, ka delo je vse. Tau tö istina, ka brezi dobri pevka pa muzikan-tov bi tö nej šlau, oni so bili tak vsi vküper Korpičova banda. Velko vrednost je ta banda še v tejm mejla, ka so mladi pa starejši vküper spejvali pa igrali, z veseljem, nikoga nej trbelo siliti. Srečen sem, ka sem zraven biu, gda je leta 2011 Korpičova banda, če rejsan samo za en večer, dapa še gnauk, oslejdntim vküpstani-la. Odo sem na njigve vaje, nej so ji dosta meli, vejn samo tri pred nastopom. Tau so po pravici ranč nej vaje bile, bola bi pravo, spejvanje pa igranje na svojo veseldje. Nikoma se je nej trbelo včiti ali ponavlati, cejlo znanje so v krvej meli, kak če bi se tak naraudili, ka so spejvali pa igrali v Korpičovi bandi. Več lidi, kak med nami, tak od »bande«, je tau mislilo, ka znauva vküpstane Korpičova banda. Žau, nej je tak bilau, Laci je zavolo zdravja nej mogo nasé vzeti tau nej malo delo. Do leta 2002 je »uradno« nastopala Korpičova banda, devet lejt so vönjali pa te 10. junija leta 2011 so rejsan slejdntič nastopili. Mena od Korpič bande vsigdar tau na misli pride, gda smo v Andovci leta 1994 borovo gostüvanje meli. Snejg je üšo pa

tak je mrzlo bilau, ka smo skur-nej zmrznili. Depa Lacijovi muzikanti pa ženske so vözdržale kakkoli je mrzlo bilau. Instrumente, stere je fuditi (pihala) trbelo pa so že vse dolazmrznili, so pri ognji segrejavli, samo tak so leko tadale špilali. Laci je svoje fude, če ranč v rokajcaj, depa je vlejko, njega nej snejg pa nej mraz sta nej mogla dolastaviti. Ranč tak dosta pa dosta večerov je nam igro v Andovci, gda smo vaški božič meli. Istina, ka tau je že po 2002. leti bilau pa te je že samo sam igro, depa tašo razploženje je napravo, ka tau starejši še gnesden spominjajo. Najbola tau, gda je »Sveto nauč, blajženo nauč« igro pa spejvo. Leko ka nega več Korpičove

lanapiso pa prejkdau mladim, zdaj Špajnsni, flajnsni muzikanti

Laci v starejši lejtaj

špilajo v Budimpešti, s tejm bogatijo pa ohranjajo našo porabsko kulturo. Če tak gledamo, leko povejmo, ka še gnesden

Korpičova banda v Beči leta 1989

Kejp je bijo vövrezani iz slovenski novin Naša žena

Korpičova banda leta 2011, gda so v Slovenskom daumi pripravili retro večer

Laci z ženskami na probi pred retro večerom

pa niške nej igro kak oni, še gnesden nej. Že v prvi par sekundaj si je spozno, zato ka te naute so rejsan bile originalne. Pesmi, stere je Laci Korpič dolazamerko po porabski vasaj, se

nas?« je pito Laci Korpič, gda je zvedo, ka se napravi za njegvo bando en retro večer. »Ne vejm, moram si še na tejm zmišlavati.« je pravo. »Leko sprobamo, če de šlau, samo ženske moram

bande pa Laci več tö ne igra na svoji fudaj, depa njigve pesmi še gnesden se vrtijo kak pri nas tak v Sloveniji. Pa nej samo, ka se vrtijo, lüstvo je rado poslušša. Iz not (kotta), stere je Laci do-

igra Korpičova banda. (Kejp na 1. strani: Muzikanti Korpičove bande v Kermedini na privreditvi »Podiranje mlaja«.) Karči Holec

KAK JE TÍMÁR ZSÓFI DOVICA GRATALA

Té lüšne male partejke, té sejre ženske so tak mile, tak dobre kak agnjeci. Ali ta Tímár Zsófi, ta je cejlak takša.

Od svojoga zdavanja mau se samo smeje. Oprvim srečno, zdaj boleče.

S svojov srečov je nej bila nikoma na au-pravo, s svojov boleznov je tó nej. Nej je bila gizdava, zdaj se ne žaurdja. Depa tisti njeni blejdi, vsikdar bole bejli obraz vsakši den vsakšoma pripovejda o tom, ka ovak tó vsakši vej.

Mauž go je püsto nesmileno, hüdobno. Vej je pa vrli pojep biu, najbolje flajsen, najbaukši tesar v krajini; što bi si brodo, ka znauri svojo lübeznivo, milo ženo, ka nauč od dvej foliški oči njegvo düšo tak črno napravi ... pa ka odide s tistov drügov ženskov v svejt pogüblénja.

Nika je nej čüla o njem, što vej, kama sta odišla; poštijski pra, v šterom se je njija stopaj zgübo, ne povej, vöter vö ne ovadi, gde sta, krošnje kaj čednoga od toga ne šuktivajo, zaman o tom pripovejdajo.

Če bi donk edno rejč pravo, gda je odišo z Bágya, bi nej tak fejest bolelo srcé tiste lejpe, sejre ženske, štero zdaj tak zovéjo »slamina dovica«. Če bi go donk eške gnauk küšno, samo mrzlo, samo na silo, če bi pravo: »Ti namé več nikdar ne š vidla, drügo lüvim, tistov dam svoj žitek.«

De sta pa na skrüma odišla, zgučaniva sta bila. Odišo je ino se je nej povrno. Bilau je že pred ednim letom, pred ednim cejlím letom.

Nazajpride. O, gvüšno nazajpride. Péter je nej lagvi človek. Vsikdar je dobro srcé emo, štero je nej moglo cejlak lagvo gratati; gvüšno ma je tista peršona pamet vkrajvzela, vgejla se je v njegvo srcé: de je pa samo kak edna nika nej vrejdna farba, štero cajt vöpotegne, blejdo napravi; gvüšno nazajpride.

Tímár Zsófi je vüpala ino gda so gi med šivanjom škarce vö z roké spadnile, je vsikdar zdihavala, o, samo ka bi se nut v zemlau piknile; gda je skaus okno vidla edno srako leteti, je ranč tak zdihavala, o, samo ka bi na njino grajko dojsela.

Depa nej škarce, nej sraka so nej stejle lažati ...

Na večer je vsikdar vö na prag sela, od tistec se je vidlo daleč-daleč po krivoj poštiji, celau do tistec, gde so že nogé oblakov dojvisale.

Z malov rokav je naredila drženco nad svojim lej-pim blejdím obrazom, tak je nastrgavala prauti tistoma veukoma, skrivnostnoma papéri, na šterom so se kak litere pokazala kaula, potüvajauči bautoše, vandroše pa samo Baug vej, eške što.

Veški lidgé so dostakrat nimo njé stapali, pozdravili so go tó, de je pa ranč nej na pamet vzela.

»Zsófi čaka svojoga moža!« so med sebov šuktivali, pa eške smedjali so se tó.

De je pa donk Zsófi pravico mejla. Njeno srcé je znalo več, čütilo več, kak leko povej modrija cejloga svetá. Gda je gnauk pred podnevom z veukov skrbliivostjov polejvala dvan (če pride gospodar, aj má v zimi kaj pafkati) je na dvoriške staučila grbava stara ženska:

glas je prej prinesla.

»Od tvojoga moža sem prišla, Zsófi. Prosi te, ka ma odpistiš, žau ma je za tau, ka je včiniu. Tam dela v

tretjoj vési, v Gózoni: plejaten törem popravljajo. Un sam se je nej pokisiu priti, bogi se, ka si fejest čemer-na. Če ma odpistiš, pridi k njemi, te prosi.«

»Déve!« je pravla mila, sejra ženska.

Razvezala je svoj čaren vacalejg, na paut si je zvezala redečoga. Tau je najlübša farba Pétra, pa se bole šika k takšoma lejpoma dnevi tó.

Eden pozlačeni križ je trbölo na gombo na vreji törma postaviti. Gospa, birauva žena je dvojčka rodila, z radosti je té križ fari v dar dala.

»Što vzeme tau delo, podje?« pita tesarski majster Rögi Mihály.

»Ge!« je pravo Péter. »Ge dém, gospaud majster.«

»Mogauče raj Belindek Samu. Ti si že malo prežmeten.«

»Nikdar sem se eške nej ležejšoga čüto.«

»Dam valati. Rejšo si se nevole. Pa si go rejsan tazagnau? Hm. Pa je bila lejpa tista lapica. Nej je tak, Samu?«

»Samoga sebé sem začno odürdjavati. Depa po pravici povödano: ka je krauglo, se potačka tó.«

»S tvoji rauk se je ranč tak potačkala, geli? Čüješ, Samu, hehehe? Ej, ti veuki štrik! Zdaj pa rejsan ti zlató gombo gordeješ.«

Péter je lüčo eden méren pogléd na Samuna, šteroga je ovak dojgledo.

»Njajte Samuna, gospaud Rögi! Vej go že ge gordejem. Čakam neakoga od nindrik. Tak mi srcé klepa, ali rejsan pride. Samo že zavolo toga splezdim na törem, ka bi pogledno poštijo prauti Bágyi.«

»No, zavolo méne leko. Te samo idi brž, z vrnjoga okna ti ge sam vödam križ, gda š že vrkaj.«

Za en malo je Péter že gor biu; tak flajсно je plezdo po deskaj kak edna zebarca.

»Dajte mi zdaj tisti križ!« je kričo dojpotüdjeno. »Ka ga brž gordejem.«

»Eti ga maš, sinek.«

Péter je eške više splezdo, gda pa je že cejlak na svojom mesti biu, je oprvim poštijo prauti Bágyi pogledno.

Tam prihaja! Zsófi je tista! Pauleg njé trapka tista

starka, vrnau zdaj v vés stauipita.

Njegvo srcé je naglo bilo, te pa ga je nika stisnilo, rauke so ma začnile trepetati, oči so ma mautne gratale.

»Hoho, Péter! Si ga že gorsklaui?«

»Na štero gombo aj ga gordejem?«

Stari tesar je blejdi grato, prekrižo se je v töremskom okni ino žalostno brundo:

»Leko ti že na šteroga koli deješ!«

Nej je bilau več gomb, samo edna. Samo tisti človek dva ali tri vidi, šteroma se vrti v glavej. Znau je, ka zdaj pride.

Divdje je leto doj po stubaj; vödo je, ka tačas, ka dojpride, Péter že spodkar bau ... ali eške dosta bole daleč - na drügom svejti.

Na gnauk sta pod törem prišla mauž pa žena. Samo ka eden od vrkaj, pa mrtev.

Donk bi trbölo čaren vacalejg primesti na tau srečanje!

Zsófi je brezi edne rejči doj na mrtveca legnila, ga vseposedik dojpoküšüvala, ino ga dugo krčasto med rokami držala.

Gda so go na silo vkrajvtrgnili, je biu njeni žalosten obraz eške itak tak mili, tak méren kak vsikdar. Edno rejč, edno skuzo je nej mejla.

Obrnau se je, od slejdnjim poglednila mrtveca ino vküpspadnila.

Gda je gorstanila, je z železnov močjav primlila ramo od starke ino go s čemernim obrazom pa taupim glasom pitala:

»Zakoj ste me sé pripelali? Od kéc mo ga aucigamau čakala?«

Samo zdaj so go začnile polejvati skuzé, kak liki eden potok v povaudni.

novelo »Tímár Zsófi özvegysége« (1882)
na domanjó rejč obrno: -dm-
ilustracija: -mkm-

WWW.SLOVENC.HU

NARODILA SE JE DUPLANSKA MONARHIJA NA SREJDI EVROPE

Leta 1849 je eške nej bilau konec bojne za slobaudnost, gda je začno *Julius von Haynau* dojračunati z »rebeliši«. Petstau lüdi so na smrt osaudili, stau od nji so rejsan vmorili tö - med njimi 6. oktaubra ministrskega predsednika *Lajosa Batthyány* na v Pešti ino 13 domobranski generalov v Aradi. 1.200 vogrski sodakov so v vauzo zaprli, več kak 40 gezero domobranov pa je moglo rukivati v cesarsko sodačijo.

Zavolo té graube nesmilnosti je cesar juliuša 1850 Haynauna v penzijo poslo,

po tistom pa so s pomočjauv znautrašnjoga ministra *Alexandra Bacha* na nauvo organizerali Vogrsko. Rosag so zmenjšali ino ga raztalali na pet okrožij, uradni gezik je grato nemški. Sploj dosta cesarski sodakov so taposrali, meli so vnaugo špiclinov, cvela je cenzura. »Silvesterski patent« na konci leta 1851 je vpelo oprejto diktaturo cesara Franca Jožefa, donk pa se je zgaudilo dosta pozitivnoga tö. Vpelali so telegrafske linije med vekšimi varašami, do 1866 so položili dve gezero kilometerov nauve železniške štrejke, dosta več šiftovej vozilo po vodaj. Na nauvo so se operali mlini na paro ino železne, lederne pa mašinske fabrike, v zvünešnji talaj varašov se je zdigavalo vsikdar več visiki raurov. Majstri so prihajali zvekšoga z avstrijskoga tala Monarhije, delavce pa so si iskali na Vogrskom. V Pešti so zozidali dosta nauvi palač pri Donavi, v etom cajti so prejkdali zidino »Vigadó«, Akademijo ino drugo najvejšo sinagogo na svejti. Na ulicaj

so svejtli s plinom (gáz), napravili so kanalizacijo tö.

Leta 1849 so vpelali šaulsko reformo. Od tistoga mau je moglo vsikšo dejte med 6. ino

»Maudrec domovine« *Ferenc Deák* se je leta 1867 pogljo z avstrijskim cesarom, po tistom so prišli »srečni méjni časi« (kejp *Bertalana Székelya*)

12. letom starosti v šaulo ojti, donk je eške leta 1863 samo 22 procentov vogrski regrutov znalo pisati. V osemlejtne srejdne šaule je ojdlo kauli 35 gezero madžarski dijakov, na peštarskoj univerzi se je včilo skoro dve gezero štanderov. Če rejsan so v osnauvni šaulaj nücali vogrsko rejč, je na srejdnom pa višišom nivoni vsikdar več šaul vpelalo nemški gezik.

Istina je bila, ka je biu sistem dober za gospodarstvo ino kulturo, donk se je nauvi absolutizem nej vüdo Madžarom. Vnaugi so steli z ednov nauvov rabukov tazagnati Habsburge ino s pomočjauv *Lajosa Kossutha* z emigracije organizerali čapate v bregaj. Gda so Avstrijci na tau gorprišli ino strašno dojzračunali ž njimi, je vsikdar več lüdi stau-pilo na paut »pasivnoga odpora« (*passzív ellenállás*). Po peldi *Ferenca Deáka* so živel na svoji veški kurijaj, nej so se vzeli za funkcije, nej so porce plačüvali, nosili so madžarske gvante.

Zmejs pa je Kossuth eške dale

senjo o jednoj »Donavskoj konfederaciji«, štere članice bi zvün Vogrske bile eške Srbija, Romanarska, Rovačka ino Erdeljsko. Madžarska emigracija je na tihinskom iskala pomočnike, ka bi napravili té nauvi rosag z menjši narodov Habsburške monarhije, de se pa je ideja nej posrečila.

Peštarska mladina je oprvim leta 1860 svetila 15. marcüš, vrnau od tistoga mau pa je 6. oktober grato den žalosti. Po tistom, ka je na döblinškoj psihiatriji *István Széchenyi* sebé dojstrliu, je na njegvo pokapanje v Pešti prišlo več deset gezero lüdi. Franc Jožef se je malo zbojo ino odpüsto svojoga ministra *Bacha*, v svojoj »oktoberskoj diplomii« pa je leta 1860 nazajpostavilo staro politično strukturo Monarhije.

Znauvič so vküpzazovali madžarske državne pa županijske djilejš, gezik v kancelajaj je pá vogrski grato. Madžarski voditeli pa so nej steli menje, kak so dosegili apriliša 1848, de je pa cesar nej popüsto v pitanjaj sodačke ino vinešnje politike. Augustuša 1861 je znauvič vrazmo spüsto vogrski državni djilejš.

Madžarski nemešnjaki so steli končno mér z Bečom. Na vüzenek leta 1865 je *Ferenc Deák* vödau svojo erično pisanje v novinaj, v šterom je dopüsto vküpno sodačko ino vinešnje politiko, terdjo pa je odgovorno vlado za cejlo združeno Vogrsko. Franc Jožef je nej včasik za svojoga vzeu té kompromis, de se pa je biu pripravljen anglati. Gda je vleti 1866 Monarhija pri češkom varaši *Königgrätz* graubo zgübila prauti Prusom, je cesar popüsto. Predsednik vogrske vlade je grato grof *Gyula Andrássy*, 8. juniuša so Franca Jožefa I. kronali za vogrskoga krala.

XII. zakon z leta 1867 je dojspiso: Avstro-ogrska monarhija má dva tala, Avstrijsko cesarstvo ino Vogrsko krallest-

vo. Badva rosaga mata svojo vlado, njija vinešnja, sodačka ino finančna politika pa so vküpne. Cesar ino krau je gnaka peršona, šteri tituluš se erba znautra habsburške dinastije. Krau na Vogrskom leko zazova ino razpiščava državne djilejš, nad zakoni má absolutno pravico veta, un je prvi prejdjen sodačije.

Dva rosaga sta od tistoga mau mela vküpni sistem carin, penez ino bank tö, vse drugo pa sta ejkstra pelala. Na Vogrskom je zakone davo dvodomni

8. juniuša 1867 je Franc Jožef na malom bregaj pri Donavi (zemlaju so pripelali s 72 županij) štirikrat majütmo s sablov ino tak grato krau Vogrske

(kétkamarás) državni djilejš, šteroga člane je odeberalo 6-7 procentov cejloga lüstva v rosagi. V bejdvej domaj so skoro vsikdar 60 procentov večine meli tisti poslanci, šteri so bili na strani dualizma. Z nauvim volilnim sistemom (*választási rendszer*) so županije zvekšoga zgübile svoje stare politične pravice, funkcijo so mele več samo v kancelajaj. Ž njimi gnake pravice je dobilo 26 varašov z županami na čeli, ejkstra zakon pa se je spravlo s statusom Rijeke (*Fiume*). V prvom desetletji pa pau je na red po varašaj skrb mejla policija, od leta 1881 so tau delo prejkvzeli šandarge.

Leta 1868 je vöprišo »zakon o enakopravnosti narodnosti«, šteri je menjšim narodom v rosagi dopüsto stvardjanje kulturni ino gospodarski družtev, nücanje maternoga gezika v nižiši kancelajaj, birovijaj

ino šaulaj. Zakon pa je pozno samo »eden političen narod« ino je gezikovno-kulturnim skupnostim (zvün Rovatov) nej pripozno imé »narod«.

»Nagodbo« (*Kiegyezés*) je s taljanskoga varaša *Torina* dosta kritizéro *Lajos Kossuth*. Brodo je, ka je Avstrijsko cesarstvo osaudjeno na smrt ino leko s sebov potegne Vogrsko, zatok je eške dale truco konfederacijo z Romanarami, Srbi ino Rovatami. Na drugoj strani pa je Deák mislo, ka znamenjeta nauvi romanarski

pa srbski rosag (vküper z rusoškim panslavizmom) veuko nevarnost za Vogrsko, od štere veuki branitel je leko - zavolo zahodne orientacije - samo Avstrijsko cesarstvo.

Lajos Kossuth je vse do svoje smrti leta 1894 vödržo pri svojom mišljenji, v *Torino* so k njemi pošilali delegacije, grato je čestni občan dosta varašov, njegov portret je viso na stenej več gezero sob. Gda so ga 1. apriliša pokopali v (te že združenoj) *Budimpešti*, je na sprévod prišlo več stau gezero lüdi. *Kossuth* je na vöke grato simbol madžarske slobaudnosti.

»Maudrec domovine« *Ferenc Deák* ino njegov »Nagodba« sta nikdar nej takši kult zadobila. Če rejsan so Madžari gorprišli, ka je Deák prav emo, so v svoja srca donk *Kossutha* zaprli.

-dm-

**SPORED SLOVENSkih
TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV**
**OD 1. MAJA
DO 7. MAJA**
PETEK, 01.05.2020, I. spored TVS

6.05 Kultura, Odmevi, 6.50 Pihalni orkester Musica Creativa (T. Habe, V. Štucl), 7.00 Jutranji program, 9.00 Otroški program: Op! 10.00 Gajin svet, slovenski mladinski film, 11.25 Vem!, kviz, 11.55 Prišla je sreča (II.): Ko sem te odpeljal v Argentino, italijanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 TV-izložba, 13.45 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 14.40 Poklic: domorodec, avstralska dokumentarna oddaja, 15.30 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Je praznik dela še praznik vseh delavcev?, dokumentarni feljton, 17.55 Pujsa Pepa: Šolski izlet, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 21.55 Poročila, Šport, Vreme, 22.25 Kinoteka: Kdo je tu nor, koprodukcijski film, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, 1.15 Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 1.30 Napovedujemo

PETEK, 01.05.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.00 Otroški program: Op! 9.00 Glasbena lestvica, 9.30 Obzorja duha: 26. tradicionalno pomladansko romanje: Sv. Alojzij in mogočni benediktinski samostani, 9.55 Sveta maša, prenos iz mariborske stolnice, 10.55 Jutranji program, 12.45 Otroški program: Op! 13.30 Prislunhimo tišini: Invalidska podjetja, 14.00 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.25 ... Za svobodo, za kruh - Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič z gosti, posnetek slavnostnega koncerta, 16.30 Babica gre na jug, slovenski film, 18.00 Migaj z nami, 18.10 Prišla je sreča (II.): Ko sem te odpeljal v Argentino, italijanska nadaljevanka, 19.20 Otroški program: Op! 20.05 Stavka, francoski film, 22.00 Tatinski bankirji, francoska dokumentarna oddaja, 23.00 Koncert doma, 23.40 Orlek 30 let - živel rokenrol, koncert, 1.40 Glasbena lestvica, 3.05 Info kanal

SOBOTA, 02.05.2020, I. spored TVS

7.00 Otroški program: Op! 10.25 Varuška nindža: Ravnaj se po srcu, nizozemska nadaljevanka za mlade, 10.50 Mali princ, koprodukcijski film, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres?, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živilih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Zadnja beseda! - izbor, 15.00 Izumi, ki so spremenili svet: Robot, britanska dokumentarna serija, 15.55 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip, 17.35 Slovenski magazin, 18.00 Verski program, 18.10 Ambienti, 18.40 Hej, hej, Šapice!: Zaustravljanje žoge, risanka, 18.50 Mandi: Duh, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz, 20.55 Prevara (V.), ameriška nadaljevanka, 22.05 Poročila, Šport, Vreme, 22.30 Vojna, dansko-francoski film, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.50 Napovedujemo

SOBOTA, 02.05.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.30 Glasbena lestvica, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Spomini: prof. Alenka Glazer, dokumentarna oddaja, 10.45 Koncerti za mlade: Kaj je klasična glasba?, glasbeno-izobraževalna serija L. Bernsteina, 11.45 Boj za slovensko severno mejo, dokumentarni film, 12.45 Steklena dežela, danski film, 14.25 A. Foerster - F. Žižek: Gorenjski slavček, operni film, 15.45 Šport, 18.00 Razvedrilna oddaja, 19.05 Glasbena lestvica, 20.05 Bata - zgodbe o čevljih, česko-francoski dokumentarni film, 21.30 Dan osvoboditve, dokumentarni film, 23.05 Let 25, koncert skupine Big Foot Mama, 0.15 Glasbena lestvica, 1.05 Info kanal

NEDELJA, 03.05.2020, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 10.15 Kozmo (III.): Kaj je ponjiju?, belgijska otroška nanizanka, 10.40 TV-izložba, 10.55 glasbena oddaja, 11.25 Verski program, 11.30 Obzorja duha: Quo vadis, oddaja za verujoče, 12.05 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 14.45 Na lepše, 15.10 Z glavo skozi zid, izraelski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Muk: Lutkarji, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Genialna prijateljica (I.): Otok, italijanska nadaljevanka, 21.05 Intervju, 21.55 Poročila, Šport, Vreme, 22.25 Sakawa, belgijsko-nizozemski dokumentarni film, 23.55 Operne arije, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, 0.55 Politično s Tanjo Gobec, 1.05 Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.30 Napovedujemo

NEDELJA, 03.05.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 4.00 Rokomet DP, 6. kolo končnice, 4.00 Gorsko kolesarstvo - svetovni pokal, 6.00 Napovedujemo, 6.15 Glasbena lestvica, 7.00 Duhovni utrip, 7.15 Je praznik dela še praznik vseh delavcev?, dokumentarni feljton, 7.45 Imago Slovenia: Slovanska rapsodija, posnetek s Kongresnega trga v Ljubljani, 8.25 Ensemble 4SAXESS, 8.45 Slovenski ljudski ples: Vzhodna Štajerska (Zgornja Korena), 9.15 glasbena oddaja, 10.00 Prenosi nedeljskih maš/Prenosi bogoslužij, 10.55 Lutkovna predstava: Žogica Marogica, 11.35 Dekle na begu, italijansko-švicarski film, 12.50 Z Levisonom Woodom po Arabiji: Sveta dežela, potopis, 13.40 Ambienti, 14.20 Hokej: svetovno prvenstvo, skupina IA: Slovenija - J. Koreja, 17.10 Dva vodika, en kisik, dokumentarni film, 18.05 Želim vse, slovenski TV-film, 19.10 Glasbena lestvica, 19.50 Igre na srečo, 20.00 Nadnarava: Premikanje, francoska dokumentarna serija, 21.00 Bollywood - največja filmska industrija na svetu, britanska dokumentarna oddaja, 22.00 Kinoteka: Kdo je tu nor, koprodukcijski film, 23.45 Vikend paket, 1.10 Glasbena lestvica, 2.50 Info kanal

PONEDELJEK, 04.05.2020, I. spored TVS

6.20 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.10 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 10.00 Poročila, 10.10 Otroški program: Op! 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Prišla je sreča (II.): Ko sem se zlagala, italijanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 TV izložba, 13.45 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 14.40 Z Montyjem Donom po japonskih vrtovi: Pomlad, britanska dokumentarna serija, 15.40 Otroški program: Op! 16.20 Fina gospa (I.), angleška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 New neighbours - Novi sosede: Korak bliže, dokumentarna serija, 17.50 Izobraževalna oddaja, 18.05 Malčki: Rdeča kapica, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Pisave: Igor Grdina: Ivan Cankar - portret genija, 23.30 Glasbeni utrinek, 23.40 Ansambel Vedun: Slovenija - meditativni in urejajoči zvoki sveta, 23.45 Glasbeni večer, 23.50 Nikola Pajanič, Simfoniki RTV Slovenija in Francisc Prat (P. I. Čajkovski: Koncert za violino, op. 35), 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Napovedujemo

PONEDELJEK, 04.05.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.00 Otroški program: Op! 8.55 Napovedujemo, 9.40 Glasbena lestvica, 10.40 Dobro jutro, 12.10 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 13.00 Otroški program: Op! 14.05 Dva vodika, en kisik, dokumentarni film, 14.55 Ljudje in zemlja, 15.45 Nogomet, svetovno prvenstvo 2010: Slovenija - ZDA, 17.35 Prišla je sreča (II.): Ko sem se zlagala, italijanska nadaljevanka, 18.45 50 knjig, ki so nas napisale: Tone Seliškar: Bratovščina sinjega galeba, 18.55 Magazinska oddaja, 19.20 Oddaja za otroke in mlade, 19.45 oddaja za otroke, 20.00 Z Levisonom Woodom po Arabiji: Nevarna zapuščina, potopis, 21.05 Windermerski otroci, britanski film, 22.40 Koncert, 23.20 V upanju na čudež - iskanje zdravila proti Parkinsonovi bolezni, britanska dokumentarna serija, 0.15 Glasbena lestvica, 0.50 Info kanal

TOREK, 05.05.2020, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.10 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 10.00 Poročila, 10.10 Otroški program: Op! 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Prišla je sreča (II.): Ko sva bila zelo nezrela, italijanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 TV izložba, 13.50 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 14.40 Z Montyjem Donom po japonskih vrtovi: Jesen, britanska dokumentarna serija, 15.40 Otroški program: Op! 16.20 Fina gospa (I.), angleška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 A veš, koliko te imam rad: Za mano!, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 19.55 Dekameron, nanizanka, 21.10 Poti v svobodo med drugo svetovno vojno: Rossano, britanska dokumentarna serija, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Pričevalci: Jože Černe, 1.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.15 Napovedujemo

TOREK, 05.05.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.00 Otroški program: Op! 8.55 Napovedujemo, 9.30 Glasbena lestvica, 10.40 Dobro jutro, 12.05 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 12.55 Otroški program: Op! 14.00 Beograd -

vinjete Slovencev, dokumentarni film, 14.50 Joker, kviz, 15.50 Nogomet, svetovno prvenstvo 2010: Slovenija - Anglija, 17.45 Prišla je sreča (II.): Ko sva bila zelo nezrela, italijanska nadaljevanka, 18.50 50 knjig, ki so nas napisale: Rudi Šeligo: Triptih Agate Schwarzakobler, 19.00 Otroški program: Op! 20.00 Zaton antibiotikov, 20.50 Skupna od-ločitev, danska nadaljevanka, 21.45 Nisem čarovnica, koprodukcijski film, 23.15 Koncert doma, 23.55 Kaj govoriš? = So vakeres?, 0.15 Glasbena lestvica, 0.50 Info kanal

SREDA, 06.05.2020, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.10 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 10.00 Poročila, 10.10 Otroški program: Op! 11.05 Vem!, kviz, 11.35 Prišla je sreča (II.): Ko sva izdelala, italijanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 TV izložba, 13.50 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 14.40 Iskanje Vinetuja, kanadska dokumentarna oddaja, 15.25 Oddaja za otroke in mlade, 15.35 Male sive celice: Novoletna oddaja z znanimi osebnostmi, kviz, 16.20 Fina gospa (I.), angleška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Posebne zgodbe, dokumentarni film, 18.00 50 knjig, ki so nas napisale: Ivan Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, 18.05 Čarli in Lola: Oprostite, to je moja knjiga, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Najine prve počitnice, francoski celovečerni film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Panoptikum, 23.55 Posebne zgodbe, dokumentarni film, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Napovedujemo

SREDA, 06.05.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.00 Otroški program: Op! 8.55 Glasbena lestvica, 8.55 Napovedujemo, 9.35 Operne arije: Basbaritonist Juan Vasle (Ivan Suzanin, Sicilijanske večernice, Don Carlos), 9.55 Sveta maša, prenos iz mariborske stolnice, 10.50 Dobro jutro, 12.20 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 13.10 Oddaja za otroke in mlade, 14.00 Ambienti, 14.30 Vikend paket, 15.55 Zimske olimpijske igre, zaključna slovesnost, Pjongčang 2018, 18.10 Prišla je sreča (II.): Ko sva izdelala, italijanska nadaljevanka, 19.25 Oddaja za otroke in mlade, 19.45 Igre na srečo, 20.00 2Cellos 2Obraza, glasbeni dokumentarni film, 21.00 Matura 2020: Lepa Vida ali film o hrepenenju, dokumentarna oddaja, 22.05 Deklina zgodba (II.), ameriška nadaljevanka, 23.00 Koncert, 23.40 Betonske sanje, dokumentarni film, 0.35 Glasbena lestvica, 1.10 Info kanal

ČETRTEK, 07.05.2020, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.10 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 10.00 Poročila, 10.10 Otroški program: Op! 11.20 Vem!, kviz, 11.55 Cesarjev kuhar, japonska serija, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 TV izložba, 13.50 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 14.40 Med in ljudje, francoska dokumentarna oddaja, 15.35 Otroški program: Op! 16.25 Fina gospa (I.), angleška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugrijnimo znanost: Nam primanjkuje peska?, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Emocionalno delo, 18.05 Dinotačke: Kar je treba imeti, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.35 Windermerski otroci, britanski film, 1.05 Ugrijnimo znanost: Nam primanjkuje peska?, oddaja o znanosti, 1.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.05 Napovedujemo

ČETRTEK, 07.05.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.00 Otroški program: Op! 8.55 Napovedujemo, 9.30 Glasbena lestvica, 10.00 Dobro jutro, 11.30 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 12.20 Otroški program: Op! 13.30 Ama Dablam, izsanjane sanje, dokumentarni film, 14.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 16.20 Odbojka, kvalifikacije za Ol: Slovenija - Češka, 18.3 Za vse upe sveta, dokumentarna oddaja, 19.00 Otroški program: Op! 20.00 Prvinska preizkušnja (II.): Nova Zelandija, britanska dokumentarna serija, 20.50 Dvojček: Sedmi dan, norveška nadaljevanka, 21.45 Ambienti, 22.15 Koncert doma, 22.55 Moj klasični hit: Borut Pahor, 23.00 Veliki mednarodni baletni gala koncert Društva baletnih umetnikov Slovenije, 23.50 Slovenska jazz scena, 0.55 Glasbena lestvica, 1.30 Info kanal

DELA SE OGRAJA, OBNAVLJA SE PORABSKA DOMAČIJA

Porabsko kulturno in turistično društvo Andovci je od Miklósa Soltésza, državnoga

depa prav pride te tō, če se s pomočjov Razvojnoga programa Slovenskoga Porabja

sekretara za cerkvene in narodnostne zadeve pri Uradu predsednika vlade, prosilo in dobilo peneze za graditev ograje kauli gazdije in za obnovev Porabske domačije. Delo se je lani začnilo pa se konca aprila končalo. Tau nej malo delo je firma Brian&Brian dobila tak, ka med trejmi ponudbami je njena bila najbauptša. Ograjo je najbola zavolo divjadi trbelo narediti, zato ka vse capike so nam dolapogeli,

vōnapravi kemping. Ograja je zelena, vsekūp skur šeststau

mejtrov duga pa pet vrat je na njej vōnapravleni. Zato telko, ka na pohodi z Būdinčani pa na Vrajži nauči ozark trbej vō pa nutra odti. Naprej pa, aj lepše kaže, iz lesa se vōnapravi ograja pa ranč tak vrata tō. V domačiji, v kūnji, na folaši pa v mali sobi se je pod vōmejno, zvūn tauga še vse dvera pa okna so se obnovile.

Člani društva smo tō dosta delali, zato ka cejli tisti štráf, kak se je ograja potegnila, smo mi mogli vōspucati, ka je nej malo dela bilau, več sobot pa

nedel smo tam delali.

K. Holec

V SAKALOVCIH SO RAZKUŽEVALI JAVNE POVRŠINE

Člani Prostovoljnega gasilskega društva Sakalovci so 24. aprila v večernih urah razkuževali javne prostore v vasi (otroško igrišče, ploščad pred cerkvijo itd.). Poveljnik PGD Norbert Nagy je povedal, da razkužilo ne škodi zdravju, uporabljali so hypo v prahu. Naredili so 1-odstotno tekočino (k 1000 litrom vode se primeša 1 kg razkužila v prahu). Oni so za razkuževanje površin uporabili 9 dkg razkužila v prahu.

LRH

Vprašljiv je termin premiere

Gledališka skupina »Veseli pajdaši« v Števanovcih, ki deluje pod okriljem Zveze Slovencev na Madžarskem, je bila usta-

»S čebelami je zmeraj precej opravka,« je povedal Laci Kovač, »spomladi je najbolj pomembno, da odstranimo

so čebele skoraj dnevno izletavale, vremenu primerno porabile veliko hrane. Zato se je čebelar bal, da bo moral

čebelam dopolniti zalogo. Toda, hvale Bogu, je bilo v čebeljem vosku zadosti meda. O gledališki skupini: »Zaradi virusa smo morali odpovedati več nastopov. Začeli smo tudi z vajami za novo premiero, toda zdaj niti vaj nima-mo.«

Premiera, ki so jo načrtovali zgodaj jeseni, bo verjetno premeščena

na zimo ali celo na naslednjo sezono v letu 2021, je povedal gonilna sila števanovske skupine.

LRH

Člani gledališke skupine ZSM Veseli pajdaši po lanski premieri

novljena pred 20. leti. Režiser in avtor njihovih predstav je upokojeni učitelj Laci Kovač, ki je obenem tudi čebelar. Najprej sva pokramljala o čebelah.

zimske zaloge tako, da se temperatura v gnezdu ne zniža pod 37 stopinj«.

Izvedeli smo tudi, da so v letošnji izredno mili zimi, ko

Šale iz karantene

Najbole lagvi virus

Najbole lagvi virus na materi Zemli je profit. Njegvi beteg pa perouvnost.

Ženske!

Če vaš mauž vse bole kaulak vas ojdi pa se van na velko mujsa pa za seks prosi, tou samo eno znamenūje: Njegva lūbica je v karanteni gé.

Trno simpatična

Zdaj, gda sam cejli čas doma, sam se malo zgučavo s svojo ženo. Povejm vam, je trno simpatična ženska.

www.radiomonoster.hu

Porabje

TEDNIK

SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtrek

Založnik:

Zveza Slovencev na Madžarskem

Za založnika:

Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica

Marijana Sukič

Naslov založnika in uredništva:

H-9970 Monoster,

Gárdonyi G. ul. 1.;

tel.: 94/380-767;

e-mail: porabje@gmail.com

ISSN 1218-7062

Tisk:

TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.

Lendavska 1; 9000 Murska

Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna

slovenska samouprava, Urad

predsednika vlade, oddelek za

narodnosti, Zveza Slovencev na

Madžarskem in Urad vlade RS za

Slovence v zamejstvu in po svetu.

Naročnina: za Madžarsko letno

2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR.

Za ostale države 52 EUR ali

52 USD.

Številka bančnega računa: HU75

11747068 20019127 00000000.

SWIFT koda: OTPVHUHB